

מכתב בכתב

שיעור חזק חיוני בדרך קצרה

לע"ז מרת חנה שטיינמן ע"ה בת מרן
שר התורה ר"ה חיים קנייבסקי שליט"א
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 111 פרשת כי תבא תשע"ד

חגיגה ד-

דף ד אם עשה את כל סימני השוטה הוא כשור שנגח שור חמור וגמל שנעשה מועד לכל, ואמר רב פפא שאם רב הונא היה יודע מהברייתא שאומרת איהו שוטה המאבד מה שנותנים לו, היה חוזר בו, והסתפק אם היה חוזר בו רק ממקרי כסותו שזה דומה למאבד מה שנותנים לו, או שהיה חוזר בו מכל הסימנים.

כתוב בפסוק זכורך, ומזכור ממעטים נשים, ומזכורך ממעטים טומטום ואנדרווגינוס ומכל מרבית קטנים, ולכאורה לא צריך פסוק למעט נשים שהרי כבר שנינו שטרות מכל מצות עשה שהזמן גרמא, ויש לומר שצריך את הפסוק שלא נלמד ראה ראה מהקהל שנשים חייבות, ומה שממעטים אנדרווגינוס שלא נאמר שהוא חייב שיש לו צד של זכרות, ובכ"ז פטור שהוא בריה בפני עצמה, אך לכאורה אין צורך למעט טומטום שהוא רק ספק, ואומר אבי שצריך פסוק למעט טומטום שבציוי בחוץ, ומה שמרבית קטנים ובמשתני כתוב חוץ מחרש שוטה וקטן, יש לומר שהמשנה דיברה בקטן שלא הגיע לחינוך, ואם הגיע לחינוך מרבית מכל, ולכאורה אם הגיע לחינוך הוא רק מדרבנן, יש לומר שבאמת זה לא אסמכתא, ומה הפסוק ולומדים למעט מה שאחרים אומרים שהמקמץ והמצרף נחושת והבורסי פטורים מראיה שכתוב כל זכורך, ובא למעט מי שלא יכול לעלות עם כל זכורך ריהו.

רב הונא אומר שעבדים פטורים מראיה שכתוב אל פני האדון ה', שרק מי שיאן לא אלא אדון אחד חייב יצאו עבדים שיש להם אדון נוסף, ולכאורה אין צורך פסוק למעט שהרי כל מצוה שאשה פטורה עבד גם פטור שלומדים גזירה שווה לה לה מאשה, ורבינא אומר שצריך את הפסוק למעט שחציו עבד וחציו בן חורין, וכן מדיק במשנה שאומרת נשים ועבדים שאינם משוחחרים, וכשיאנו משוחחרים כלל, כי ניתן לכתוב עבד סתם, אלא הכוונה שאינם משוחחרים לגמרי והיינו שחציו עבד וחציו בן חורין.

מהמלה רגלים ממעטים בעלי קבין, ויש אומרים שממעטים חגיר חולה סומא וזקן ומי שאינו יכול לעלות ברגליו, **עמוד ב** ואמר רבא שזה בא לרבות מפונקים שלא הולכים ללא נעל, שכתוב מי ביקש זאת מידכם רמוס חצירי.

ערל וטמא פטורים מראיה, טמא ולומדים מהפסוק ובאת שמה והבאתם שמה שמי שיכול לבא ביא, ואם שלא יכול לבא לא יביא, וערל זה כדעת ר"ע שמרבה ערל כטמא שכתוב איש איש לרבות ערל, וכן שנינו בבבליא שטמא פטור שאינו בביאה ובהבאה, ור' יוחנן בן דהבאי אומר ערל ר' יהודה שהסמיא באחת מעניני פטור שכתוב יראה יראה כדרך שבא לראות כך בא ליראות, וכמו שלראות הוא בשתי עיני ה' כך ליראות הוא בב' עיניים.

כשרב הונא הגיע לפסוק יראה יראה בכה ואמר, האם עבד שרבו מצפה לראותו יתרחק ממנו, שכתוב מי ביקש זאת מידכם רמוס חצירי, וכן כשהגיע לפסוק וזבחת שלמים ואכלת שם, בכה ואמר עבד שרבו מצפה לאכול על שולחנו יתרחק ממנו, שכתוב למה לי רוב זבחכם יאמר ה'.

כשראי הגיע לפסוק ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו בכה ואמר שאם הם לא יכלו לעמוד בתוכחתו של בשר ודם, בתוכחת הקב"ה על אחת כמה וכמה, וכן כשהגיע לפסוק ויאמר שמואל אל שאלו למה הגזנתו להעלות אותי, היה בוכה שאם שמואל הצדיק חשש מהדין מה נאמר אנו, שהאשה אמרה אל שאלו אלוקים ראיתי ועלום ומשמע שנים, אחד שמואל ועוד שהביא את משה רבינו שחשש שמה הוא נתבע שוב לדין והביא את משה להעיד שקיים כל מה שכתב בתורה.

כשרי אולי הפסוק יתן בעפר פיהו אולי יש תקנה היה בוכה ואומר שגם אחר היסורים זה רק אולי, וכן כשהגיע לפסוק בקשו צדק בקשו ענוה אולי תסרתו ביום אף ה' היה בוכה ואומר כולי האי ואולי, וכשי' אסי הגיע לפסוק שנוא רע ואבחו טוב והציגו בשרו משפט אולי יחנן ה' אלוקי צבקות, היה בוכה ואומר כולי האי ואולי.

כשרב יוסף הגיע לפסוק ויש נספה בלא משפט היה בוכה, ולכאורה אין יתכן שילכו שבער זמנם, ויש לומר שיש טעם רב אבי היה מצוי מלאך המוות אצלו אמר לשלוהו הבא לי מרים מגדלת שיער הנשים, וטעה והביא לו את מרים מגדלת התינוקות, אמר לו המלאך אמרת לי מרים המגדלת שיער אמר לו א"כ אחיזינה, אמר לו כיון שהבאת אותה תהיה למנין, ושאל ר' יבבי אף הוא יכל לה, אמר לו שהיא אחזה בידה אור של תנור

דף ה והיתה מכתבת את התנור והניחה את האור על גב ורגלה ונשפרה והודיע מלה והבאת אותה, אמר רב יבבי האם יש לכם רשות לעשות כך, אמר לו המלאך וכי לא כתוב יש נספה בלא משפט אמר לו שכתוב דור הולך ודור בא, אמר לו שהוא רוצה את הנשמות עד שמגיע דורם ואז הוא משלים אותם לדומה, והשנים שהיו מגיעים אליהם הולכים למי שמעביר על מדותיו.

כשרי יוחנן הגיע לפסוק ותסינני בו לבלעו חנינם בכה ואמר האם יש תקנה לעבד שבמיתים נגדו את רבו, וכן כשהגיע לפסוק הן בקדושו לא יאמין היה בוכה, שאם בקדושו לא יאמין במה כן יאמין, ויום אחד הלך בדרך וראה אדם שקוטף תאנים והשאים הבשלות וליקט את מה שלא התבשל, אמר לו האם האחרות אינן טובות יותר אמר לו שהוא רוצה אותן לדרך ומה שלקח נשמרות יותר זמן, אמר ר' יוחנן א"כ זה הכוונה הן בקדושו לא יאמין שא יתקלקלו, אך היה תלמיד שהיה שכן של ר' אלכסנדר ונפטר בצעירותו, ואמר ר' אלכסנדר שכל לחיות עם היה רוצה, ולכאורה יתכן שהוא צדיק אך נפטר שלא יתקלקל, ויש לומר שהוא ידע עליו שהוא מבעט ברבותיו.

כשרי יוחנן הגיע לפסוק וקרבתי אליכם למשפט והיתי עד ממהר במכשפים ובמנאפים ובנשבעים לשקר ובעושיי שכר שכיר, בכה ואמר האם יש תקנה לעבד שרבו מקרבו לדנוגו וממהר להעידו, ר' יוחנן בן זכאי אמר בפסוק הזה איך יוכלו שיהכתבו שוקל קלות כחמורות.

ר"ל אומר שמטה דין הגר כאילו הטח דין מעלה שכתוב ומטי, ויהא לקרוה ומטי בחיוביק.

ר' חנינא בר פפא אומר שהעושה דבר ומתחרט בו מוחלין לו מיד, שכתוב בפסוק הנ"ל ולא יראוני משמע שאלו יראוני היו מוחלים להם.

כשרי יוחנן הגיע לפסוק כי את כל מעשה האלוקים יביא במשפט על כל נעלם, בכה ואמר האם יש תקנה לעבד שרבו שוקל לו נסגות כדדונות.

רב אומר שעל כל נעלם הכוונה שהורג כינה לפני חבירו וגורם לו למיאוס, ושמואל במבאר שהוא יורק בפני חבירו וגורם לו למיאוס, אצל ר' ינאי אמרו שהפסוק אם טוב ואם רע מדובר על הנותן לעני צדקה בפרהסיא, וכשראה ר' ינאי אדם שנתן צדקה לעני בפרהסיא אמר לו שיעדיף לא לתת מאשר לתת לו ולביישו, אצל ר' שילא אמרו שהפסוק מדבר על הנותן צדקה לאשה בשר שגורם שיהשדו בה, ורבא אומר שהפסוק מדבר על השולח לאשתו כערב בשם בשר שאינו מחותן, ואף שרבה עצמו שלא לאשתו, אך היא היתה בתו של רבא חסדא שרדה בה שהיא בקיאה.

כשרי יוחנן הגיע לפסוק והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות בכה ואמר האם יש תקנה לעבד שרבו ממציא לו רעות וצרות, ורב במבאר שרעות וצרות הכוונה רעות שהן צרות לו זון, כגון עקיפת צירעה ועקרב, שהרפואה לאחד היא סכנה לאחר, ושמואל אומר

שכוונת הפסוק אם טוב ואם רע לאדם הנותן מעות לעני בשעת דחקו ולא קודם, וע"ז אמר רבא שהוזהר לא היה מצוי לתבואה אלא רק להפסד.

כתוב בפסוק וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסרתני פני מהם, ואמר רב ברדלא בר טביומי בשם רב, שמי שאינו בהסתר פנים אינו מישראל, וכן מי שאינו בקללה של והיה לאכול אינו מהם, **עמוד ב** ואמרו החכמים לרבא שהוא לא בהסתר פנים ולא בוהיה לאכול, אמר להם וכי אתם יודעים כמה אני שולח בציענה לשבור מלכא, ובכ"ז נתנו בו עיניהם, ובאותו זמן שלחו מבית המלך לקחת ממנו מומן, ואמר רבא שעי"ז אמר רשב"ג שכל מקום שנתנו בו חכמים עיניהם קורה מיתה או עוני.

כתוב בפסוק ואני אסתר אסתיר את פני ביום ההוא, ואומר רבא שלמרות ההסתר פנים בכ"ז בחלום אדבר בו, ורב יוסף אמר שידו נטויה עלינו שכתוב ובעל ידי כסיתך, ר' יהושע בן חנניה עמד לפני הקיסר ובא לפניו אפיקורס אחד ורמו לו בידו העם שאדונו הסיר מהם פניו, והוא לא ר' יהושע שידו נטויה עלינו, ושאל הקיסר מה הראה לך אמר לו שאדוניו של העם הסיר פניו מהם, ומה הראת לו אמר לו שידו נטויה עלינו, ושאל הקיסר את המין מה הראת לו אמר לו שאדוניהם הסיר פניו מהם, ומה הראה לך אמר לו אני יודע, אמר הקיסר שאדם שאינו יודע מה מראים לו כירמל לא יעמוד לפני המלך והוציאוהו והגדוהו, וכשר' יהושע הלך למות אמר לו מי יעמד לנו נגד האפיקורסים, אמר להם שכתוב אבדה עצה מבנים נסרה חכמתם, שאחר שאבדה העצה מהבנים נסרתה חכמתם של האומות, ועוד ניתן לומר שכתוב נסעה ונלכה ואלכה לנגדך.

ר' אילא עלה במדרגת אצל רבה בר שילא ושמע ינוקא שקורא כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שיתו, ומה התקנה של עבד שרבו אומר לו מה שיתו, ורב מפרש שאפילו שיחה יתירה שבין איש לאשתו אומרים לו כשמת ואף שהיה מעשה שרב כהנא נכנס תחת מכתו של רב, ושמע שרב דיבר ושמע שקס עסקו אשתו ושימש, ואמר רב כהנא שנראה פיו של רב כאילו לא אכל תבשיל, ואמר רב, כהנא אתה כן, צא שאתן זה דרך ארץ, אמר לו תורה היא וללמוד אני צריך, ויש לומר שמוחתי לדבר שצריך לרצוהו.

כתוב בפסוק ואם לא תשמעוה במסרתים תבכה נפשי מפני גוהו, ואמר רב שמואל בר אינאי בשם רב שיש להקב"ה מקום ושמו מסתרים, ורב שמואל בר זעקא מבאר מפני גוהו שהבכי רואים תמוך בגלל גאוותן של ישראל שניטל מהם וניתן לעכו"ם, ור' שמואל בר תחמנא מפרש מפני גאוותה של מלכות שמים, ולכאורה אין יש בכיה לפני ה' שרב פפא אמר שאין ציביות לפני המקים, שכתוב הוד והודר לפניו עז וחדוה במקומו, ויש לומר שבכתים חיצוניים יש שמחה, אך במסתרים יש כפי, אך לכאורה גם בחיצוניים יש בכי שכתוב ויקרא ה' אלוקים צבקות ביום ההוא לבכי ומכסו ר' לכאורה גם בחיצוניים יש בכי שכתוב ביהמ"ק אפילו מלאכי השלום בכו, שכתוב הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכינן.

כתוב בפסוק ודמוע תדמע ותדר עיני דמעה כי נשבה עדר ה', ואמר ר"א שיש כאן ג' בכיות א' על מקדש ראשון, ב' על מקדש שני, ג' על ישראל שגלו ממקומם, ויש אומרים שהג' הוא על ביטול תורה, ומובן יותר על גלות ישראל שכתוב כי נשבה עדר ה', אך זה לא שייך לביטול תורה, ויש לומר שגלו ממקומם אין ביטול תורה גדול מזה.

הקב"ה בוכה על ג' אנשים כל יום, א' על מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, ב' על מי שאי אפשר לו לעסוק בתורה ועוסק, ג' על פרוג המתאה על הציבור.

רבי החזיק ספר קנינות, וכשהגיע לפסוק השליך משמים ארץ נפל ממנו, ואמר רבא כמה גדולה הנפילה כמו מגג גבוה לבור עמוק.

רבי ור' חייא הלכו בדרך והגיעו לעיר אחת ושאלו אם יש כאן ת"ח שנלך לראותו אמרו להם שיש כאן ת"ח סומא, אמר ר' חייא לרבי שב כאן שלא תלול בנישאתך אלא אלך אני והלך רבי עמו בחזקה, וכשנפטרו אמנו אמר להם בוכות בוכות שהקבלתם פנים הנראים ואינם רואים תמוך בגלל פנים הרואים ואינם נאים, אמר רבי לו, חייא כמעט נגעת ממני ברכה זו, ושאלוהו מנין לך ברכה כזו, אמר להם מפירוקן של ר' יעקב שמעתי שר' יעקב איש כפר חטיים היה מקביל פני רבו, וכשהוקין אמר לו שלא תצטער שאינך יכול לבא שאל קטן מה שכתוב בחכמים כי יראה חכמים ימותו שאם הרואה חכמים במותם יחיה ק"ו שזכית שראית בחייהם,

רב אידי אביו של ר' יעקב בר אידי היה רגיל ללכת ג' חדשים בדרך לביהמ"ד והיה לומד יום אחד, וקראו לו תלמיד של יום אחד וחלשה דעתו ויראת על עצמו שחוק לרעהו אהיה, אמרו לו ר' יוחנן בבקשה ממך אל תענישם, ויצא ר' יוחנן לביהמ"ד ודרש בפסוק ואותי יום יום ידרושון ודעת דרכי יחפצון, וכי דורשים אותו רק ביום ולא כלילה, אלא בא לומר שהעוסק בתורה אפילו יום אחד בשנה נחשב לו כאילו למד כל השנה, וכן נאמר בפורענות במספר הימים אשר תרתם את הארץ והיה כל חטאו מ' שנה, אלא שהעובר עבירה אפילו יום אחד בשנה נחשב לו כאילו עבר כל השנה.

קטן הוא מי שאינו יכול לרכב על כתפו של אביו מירושלים להר הבית

דף ו ושאל ר' זירא מי הביאו עד עכשיו, אמר אביי שעד ירושלים הביאתו שגם היא חייבת בשמחה, ולהר הבית אם יכול לאחוז בידו של אביו חייב, ואם לא פטור, ורבי של איל לדעת ב"ש שכתוב וחתה לא עלתה כי אמרה לאישה עד יגמל הנער והביאותיו והרי שמואל יכל לעלות על כתפי אביו, אמר אביי שחנה עצמה היתה צריכה לעלות מחובת שמחה, אלא שראתה בשמואל יתר פיניק וחששה בו לחולשת הדרך.

ר"ל שאל מה דין קטן חגיר לב"ש וקטן סומא לדעת חולם, ובחיגר או סומא שלא יתפראו אין ספק שפטור שאפילו גדול פטור אלא הספק הוא בחיגר או סומא שיכולים להתרפאות, ואמר אביי שכל מקרה שגדול חייב מדאורייתא מחנכים קטן מדרבנן, וכשגדול פטור מדאורייתא גם קטן פטור.

לב"ש ראייה היא בב' כסף וחגיגה מעה כסף שהראייה עולה לגבוה חגיגה עולה לגבוה, וכך מצאנו בעצרת שהעולות מרובות משלמים, ולב"ה הראייה מעה כסף ואילו חגיגה בב' כסף, שחגיגה היא גם לפני תורה וראייה היא אחרי מתן תורה, ועוד שבקרבנות השלמים מרובים, ובב' סוכרים שאף שגולה היא לגבוה חגיגה עדיפה שיש בה ב' אכילות, ואין ללמוד מעצרת שהיא קרבן ציבור ועדיף ללמוד מקרבן יחיד ובב' סוכרים שראייה גם היתה לפני הדיבור, ואין ללמוד מנשיאים שיעדיף ללמוד מדבר שהוא לדורות ולא מנשיאים שזה לא לדורות, ולכאורה קשה לדעת בב"ה שאם חגיגה היתה לפני הדיבור שכתוב בפסוק ויבחו שלמים, ובאותו פסוק כתוב ויעלו עולות, ויש לומר שבב"ה סוכרים שהעולה שהקריבו אז היתה עולת תמיד, ובב"ש סבורו שזה היה עולת ראיה, ואומר אביי שבב"ש ור"א ר' ישמעאל סוכרים שהעולה היתה עולת ראיה ובב"ה ר' יוסי הלילי ר"ע סוכרים שהעולה הזו היתה עולת תמיד, ר' ישמעאל אומר שבסניני נאמרו כללים **עמוד ב** ואח"כ באהל מועד נאמרו פרטים, ולר"ע בסניני נאמרו ההללים והפרטים ונשנו בעבל מועד ופעם שלישית בערבות מואב, ואם נאמר שהעולה שהקריבו במדבר היתה עולת תמיד אין יתכן שיהיה דבר בתחילה לא היה בו הפשט וניתוח ראייה כדצריכו בו הפשט וניתוח אלא שזה היה עולת ראיה.

ר"א אומר על הפסוק עולות תמיד העושה בהר סיני, שרק מעשה נאמרו אך היא לא קרבה במדבר, ולר"ע היא עצמה קרובה ולא הפסיקה, ומה שכתוב הבהמים ומנחה הגשתם לי במדבר ארבעים שנה בית ישראל, שרק שבט לוי שלא עבדו ע"ז הקריבוהו.

ר' יוסי הגלילי אומר שג' מצוות הצטוו ישראל בעולותם לרגל, ראייה תגינה ושמתה, בראייה יש מה שאין באחרות שהיא עולה לגבוה, ובחגיגה יש שאין באחרות שהיא לפני הדיבור, ובשמחה יש שאין באחרות שהיא נוהגת באנשים ובנשים, ולכאורה אבי העמיד שר' ישמעאל כב"ש שלא יתכן שיש דבר שבתחילה עשוהו ללא הפשט וניתוחו ובסוף עושהו עם הפשט וניתוחו, ולכאורה ר' יוסי הגלילי עצמו אומר כך שהעולה שהקריבו עובדים היא עולת תמיד, והוא אומר שהעולה שהקריבו במדבר לא היתה עם הפשט וניתוחו שהצטוו על זה רק באהל מועד, ויש למחוק את ר' ישמעאל מדברי אביי.

רב חסדא הסתפק בפסוק וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות שהם כבשים, ואח"כ יזבחו וזבחים שלמים לה' והם פרים, או שגם העולות היו פרים, ולמר זוטרא הנ"מ בזה איך לפסוק הטעמים עולות תמיד היתה בלתי עולות או שהטעם מהפסיק הוא רק בסוף, ולרב אחא בר רבא הנ"מ היא בעולה שהקריבו במדבר אם היתה כבשים או פרים.

למשנה אומרת במסכת פאה אלו דברים שאין להם שיעור

דף ז הפאה והביכורים והראיון וגמילות חסדים ותלמוד תורה, ואומר ר' יוחנן שלכאורה אמנם אין בראיון שיעור למעלה אך יש בו שיעור למטה, ור' אושעיא ברבי אומר שמן התורה אין שיעור גם למטה אלא שחכמים נתנו שיעור בראייה מעה כסף ובחגיגה ב' כסף, ולר' יוחנן ראיון הוא ראית פנים בעזרה, ולר"ל הראיון הוא בקרבן, ולכ"ע בעיקר הרגל ודאי צריך להביא קרבן, ונחלקו בשאר ימי הרגל, ולכ"ע אם בא ומביא קרבן מקבלים ממנו, ולתביא אם צריך להביא שר' יוחנן יכול להראות בעזרה וא"כ להביא קרבן כל פעם, ולר"ל מתי שבא מביא קרבן, ור"ל הקשה לר' יוחנן מהפסוק ולא יראו פני ריכם, ולר' יוחנן זה מדובר בעיקר הרגל, והקשה ר"ל מברייאת שכתוב ולא יראו פני ריכם בבחינם, ואין לומר בעופות ומנחתו שיש ללמוד מחגיגה שהיא זבת וכן ראייה היא זבת, ולכאורה הכוונה לעולות, ואין לומר שלמים כמו שחגיגה היא שלמים, שיש ללמוד שכמו שהדיט בראוי לו והיינו שלמים, כך לגבוה בראוי לו והיינו עולות, וכן הוא בדקן שלא יהיה שולחן מלא ושולחן רבך ריקן, אמר ר' יוחנן שהברייתא דיברה בעיקר הרגל, והקשה ר"ל מברייאת שר' יוסי א"כ יהודה אומר שישאל הצטוו עולות א' פעמים בשנה בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות, ולא מגיעים חצאין שכתוב כל זכורך, ולא נראים יריקנים שכתוב ולא יראו פני ריכם, ויש לומר שזה מדובר בעיקר הרגל, ור"ל יוחנן הקשה ר"ל מברייאת שירושלמי יראה יראה שכמו שאני בתום כך אתה כותב, אלא לכ"ע א"ל ולא הביא יכול לבא לעזרה, ונחלקו אם מביא שר' יוחנן סובר שצריך רק ראית פנים ואין לה שיעור אך לקרבן של שיעור, ור"ל סובר שגם לקרבן אין שיעור, ויש להקשות מהפסוק הוקר וגלך מביט רעד פן ישבעך וישנאך, ויש לומר שזה מדובר על חטאת ואשם, שלא יחטא וישבטך להביא קרבן על חטא, שר' יוסי הקשה שכתוב הוקר וגלך ובפסוק אחר כתוב אבא ביתך בעולות, אלא שבחטאת ואשם נאמר הוקר וגלך ובעולה ושלמים נאמר אבא ביתך, וכן כתוב בברייתא להדיא שהוקר וגלך נאמר בחטאת ואשם, ובעולה ושלמים נאמר אבא ביתך בעולות ואשם לך נדרו, והיינו שלמים.

רב יוסף רצה לכאור שלא נראין חצאין בעולות שאם יש לו עשרה בנים לא יבא יום אחד עם חמש ולמחרת עם חמש **עמוד ב** ואמר אביי שמי מהם יעשה פושע ומי יהיה רזין, אלא כונת הפסוק כדברי אחרים שהמקום והמצורף נחושת והבורסי פטורים מהראייה, שכתוב כל זכורך ואלו אינם יכולים לעלות עם כל זכורך.

משנה עולות במועד באות מחולין, ושלמים באים אף ממועות מעשר שני, וביו"ט ראשון של פסח לר"ל מהחולין ולב"ה אף מהמעשר, וישאל יוצאים ידי חובת שמחה אף בנדרים ונדבות ומעשר בהמה, וכונתם בחטאת ואשמתו ובכור וזחור ושוק, אך לא בעופות ומנחות **גמרא** ומשמע שעולות במועד באות מחולין אך ביו"ט אף מהמעשר, ולכאורה זה דבר שבחובה שבא רק מהחולין, ואין לומר שבאה המשנה להדש שעולות באות רק במועד ולא ביו"ט כדעת ב"ש שאומרים שבי"ט מביאים שלמים ולא סומכים עליהם ולא מביאים עולות, וא"כ מביאים גם עולות וסומכים עליהם, ויש לומר שחזר במשנה, ויש להוסיף שעולות נדרים ונדבות באות רק במועד ולא ביו"ט, ועולות ראייה באה גם ביו"ט ובאה רק מהחולין, ושלמי שמחה באות גם מהמעשר, וחגיגת יו"ט ראשון של פסח לב"ש באה מהחולין ולב"ה באה גם מהמעשר וכן שנו להדיא בברייתא, ורב אשי מדיק שנקטו יו"ט ראשון של פסח לומר שיש רק חגיגת ט"ו ולא חגיגת י"ד.

דף ח שהוא סובר שחגיגת י"ד אינה מדאורייתא.

לבי"ה חגיגת יו"ט באה ממועש, ולכאורה הוא דבר שבחובה שבא רק מחולין, עולא מעמיד שמדובר בטופל מעשר עם חולין, ולחוקה טופלים בהמה נוספת ממועש לבהמה מחולין, ולר' יוחנן טופלין מעשר חולין לבהמה אחר גדולה, אך לא בהמה נפרדת ממועות מעשר, וישנה ברייתא כר' יוחנן שכתוב בפסוק מסת שאדם יביא חובתו רק מחולין, ואם רצה יכול לערב שכתוב כאשר יברכך ה' אלוך, וישנה ברייתא לחוקה שכתוב מסת שאדם יביא חובתו מחולין, ולב"ש בי"ט חגיגת יו"ט ראשון של פסח הימים ממועש, ולב"ה אכילה ראשונה מהחולין ואח"כ מהמעשר, ובשאר ימי הפסח אדם יוצא במעשר בהמה, וביו"ט אינו יוצא בה, לרב אשי מכיון שחששו שיבא לעשר ביו"ט ואסור לעשר בגלל הצבע של העשירי, ומסת ממועש חולין כמו שכתוב וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ.

כתוב בפסוק ושמתח בחגך לרבות כל מיני שמחות, וכן אמרו חכמים שישאל יוצאים בנדרים ונדבות ומעשר בהמה וכונתם בחטאת ואשם ובכור וזחור ושוק, ואין לרבות עופות ומנחות כי כתוב ושמתח בחגך **עמוד ב** שדוק מ' שהגיגה באה מהם ועופות ומנחות אין חגיגה באה מהם, ורב אשי אומר שילומדים זאת משמחת ובהם אין שמחה, ורב אשי לומר במהגן כדברי ר' דניאל בר רב קטינא שלא נושאים נשים במועד שכתוב ושמתח בחגך ולא באשתך.

משנה אדם שיש לו הרבה אוכלים ונכסיו מועטים יביא הרבה עולות ומעט שלמים, ואם אוכליו ונכסיו מועטים על זה נאמר מעה כסף שתי סלף, ואם נכסיו ואוכליו מרובים נאמר עליו איש כמתנת ידו ככרכת ה' אלוך אשר נתן לך. **גמרא** לכאורה אדם שנכסיו מועטים מהיכן יביא שלמים מרובים, ואמר בר חסדא שטופל ומביא פר גדול, ואמר לו רב ששת שאמרו שטופלים בהמה לבהמה, ואין יכול שכוונתו להקשות שטופלים רק בהמה לבהמה ולא מעות למעות שא"כ רב ששת יוכל להקשות הרי אמרו שלא טופלים מעות למעות, אלא כוונתו להקשות שהיי אמרו שגם טופלים בהמה לבהמה וא"כ הוא סובר לא תחזיקה אמר כר' יוחנן, ואין לומר שהאמוראים חלקו והברייתות לא חלקו, שהרי כתוב בברייתא שהינה שאכילה ראשונה מהחולין וא"כ טופלים רק בהמה לבהמה, ויש לומר שהכוונה בברייתא שיעור דמי אכילה ראשונה מהחולין וניתן לטפול בין בהמה בין מעות.

עולא אומר בשם ר"ל שאם הפרשי' ב' בתומל לחגיגתו והקריב ה' ביום הראשון יכול להקריב בהמש ביו"ט שני, ולר' יוחנן אם הפסיק יום אחד לא יקריב יותר, ואמר ר' אבא שלא נחלקו ר' יוחנן ור"ל אלא אם הפריש סתם לא ימשיך ואם פירש יכול להקריב אח"כ, וכשפירש סתם אם הפסיק כי לא היה שהות ביום א"כ נמנע בגלל שלא היה שהות, ואם אין לו אוכלים א"כ מה שלא הקריבם כי לא היה לו אוכלים אלא שיש לו אוכלים ויש שהות ביום, וממה שלא הקריבם א"כ רואים שהוא שיעור, ומסתבר כר' אבא שרבינא אמר בשם ר' יוחנן שאם הפרשי' למועד והקריב ה' יכול להקריב עוד אח"כ, וא"כ ר' יוחנן מודה במפרש, וכן אמר בר שמן בר אבא בשם ר' יוחנן,

דף ט שרק כשלא גמר לא מקריב, ואם גמר חזרו ומקריב, ואין הכוונה שגמר הקרבנות שא"כ מה מקריב אלא שלא גמר היום אך אם גמר היום מקריב למחרת.

משנה מי שלא הביא חגיגה ביו"ט ראשון יביא כל הרגל וכן ביו"ט האחרון של חג, ואם עבר הרגל ולא חג לא יביא יותר, וע"ז נאמר מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות, ור' שמעון בן מנסיא אומר שפסוק זה נאמר על הבא על עזרה והוליד ממנה ממזר כי בעבירה של גניבה גזילה ניתן להשפיש, ולרשב"י מעוות נאמר על מי שהיה מתוקן בהתחלה והתקלקל אח"כ וזה ת"ח שפרש מהתורה. **גמרא** גם ביו"ט אחרון ניתן להשלים ור' יוחנן לומד זאת בשם ר' ישמעאל שנאמר עצרת בפסח ובסוכות וכמו שבפסח ניתן להשלים ביום ה' כך בסוכות ניתן להשלים ביום ח', וזה מופנה שאם לא כן ניתן לפרוך ששביעי של פסח אינו חלק מהמים לפניו, ואילו שמיני של חג חלק מלפניו, והמלה עצרת מיותרת שהרי משמעותה שעצור בעשיית מלאכה וזה לומדים כבר מלא תעשה כל מלאכה, והתנא בברייתא לומר דאק מהפסוק ותותם אותו חג לה' שבעת ימים יתקן שכל יום יביא שכתוב אותו, ורק אותו אתה חונג ולא כל יום וכל שבועה הם לתשלומין ואם לא חגג כל השבועה יכול להביא בשמיני, שכתוב בחדש השביעי תחוננו אותו, ואין לומר שיחוננו כל החודש שכתוב אותו שאתה חונג בו ולא חונגה לו.

לר' יוחנן כל הימים הם תשלומין לראשון, ולר' אושעיא הם תשלומין זה לזה, ור' זירא אומר שהחילוק ביניהם הוא בחיגור ביום ראשון שהתנא ביום השני, שר' יוחנן כיון שבראשון לא היה ראוי ממילא לא יביא בשני ולר' אושעיא אף שלא היה ראוי בראשון יביא בשני שאז הוא ראוי, ולכאורה חזקה סובר בנייר שאם נטמא ביום שמיני מביא קרבן ואם נטמא בלילה אינו מביא, ולר' יוחנן גם אם נטמא בלילה מביא, א"כ רואים שר' יוחנן יש תשלומין, ור' זירא אומר שמומחה שנה שנה פקע פנעמים לשנתה של ר' יוחנן שני, ורב פפא דוחה שזה רק למי"ד שפסח שני הוא תשלומין של ראשון **עמוד ב** אך למי"ד שפסח שני הוא רגל בפני עצמו אין לו שייכות לפסח ראשון, ויש לומר שר' יוחנן סובר שלילה אינו נקרא מחוסר זמן, אך לענין דא אומר ר' יוחנן שאם אהא א' בלילה וב' ביום יביא ואם ראה ב' בלילה וא' ביום לא יביא, ויש לומר שבוהא אמר ר' יוחנן לדעה שסוברת שלילה הוא מחוסר זמן, אך א"כ אין זה חידוש, ויש לומר שהחידוש הוא כרב יוסף שסובר שלא נצרך ראייה ראשונה של זב שהיא כקרי, ולא חששו לשאלת רב שישא שלא ראה הכל בשעת חיוב קרבן זה.

בר הי שאל את הלל שיש לפרש בפסוק חסרון לא יוכל להמלאות ובא ללמד על זה שינומנו חזרו לרבך מצוה והוא לא מננה עמם, וכן שנו בברייתא שמעוות לא יוכל לתקון הולך על מי שביטל ק"ש או תפילה של שחרית או ערבית וחסרון לא יוכל להמנות שחביריו נמנו לדבר מצוה והוא לא,

בן הי שאל את הלל מה ביאור הפסוק ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלוקים לאשר לא עבדו, ולכאורה צדיק הוא עובד אלוקים ורשע אינו עובד אלוקים, אמר הלל שגם מי שלא עבדו הוא צדיק אלא שאינו עובד אלוקים פרוק פנעמים לשנתה ק"א פעמים, אמר לו וכי בשינון אחד נקרא לא עבדו, אמר לו הלל שיראה שכך הוא בחמרים ש' פראטות בודו, ופרסה נוספת כבר עולה ב' זווים.

אליהו אמר לבר הי הי הוא לר"א, שכחנה חזרה צרפתיך ולא בכסף תרחיק כבוד עוני שהקב"ה חיפוש בכל המידות ולא מצא מדה טובה לישראל מלבד עניות, ואמר שמואל או רב יוסף שיפה העניות לישראל כמו כיסוי אדם לסוס לבן.

לר' ישמעאל בר מנסיא לא יוכל לתקון נא"ר בר מנסיא אמר שהגונב אדם יכול להחזירו אך הוליד יכול לתקון, אך ישנה ברייתא שר' ש בר מנסיא אמר שהגונב אדם יכול להחזירו אך הבא על אשת איש ואסרה על בעלה נטרד מהעולם והולך, ולרשב"י לא אומרים בקרו חזיר או גמל ממום אלא בקרו טלה, א"כ הפסוק מרוב על ת"ח שפרש מהתורה, ור' יהודה בן לקיש אומר ששל"ח הפרוש מהתורה נאמר כפיפוס נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו, ועוד כתוב מה מצאו אבותיכם כי עוול כי רחוק מעלי, ויש לומר שבמשנה מדובר על אחרות פנויה שלא אסרה על בעלה ולכן רק אם הוליד לא יוכל לתקון, ובברייתא מדובר באשת איש שאסרה, או שגם משנתנו דיברה באשת איש

דף י באונס לא אסרה על בעלה ורק אם הוליד לא יוכל לתקון, או שגם הברייתא דיברה באונס ובאשת בתו שנאסרת כהן באונס וכבר בבעילה לא יוכל לתקון.

אין מה שכתוב וליוצא ובא אין שלום מבאר רב ששואדם יוצא מדבר הלכה לדבר מקרא כבר אין לו שלום, ולשמואל זה נאמר על הפרוש מתלמוד למשנה, ולר' יוחנן אפילו מו"ס ירושלמי של"ש מבל.

משנה התר הנדרים הוא פורח באויר ואין לו סמך בתורה, הלכות שבת חגיגות ומעילות הם כהררים הלוליים בשערה שהמקרא בהם מועט וההלכות מרובות, דניס עוברת קרבן שהרות וטומאות ועריות יש להם על מה לסמוך והן גופי תורה. **גמרא** ר"א סובר שלתהר נדרים על מה לסמוך שכתוב כי פילא ב' פעמים א' לאיסור וא' להתר, ור' יהושע לומד מהפסוק אשר נשבעתי באפי שהשבעה באף ואני חזרו ב', ור' יצחק לומד מהפסוק לנדב לרב כשעדיין נודד לבר, וחגיגה ב' אחי' ר' יהושע לומד מהפסוק נשבעתי ואקימה לעומר מופשטי צדקך שניתן שלא לקיים, ורב יהודה אמר בשם שמואל שטעמו הוא טוב יותר שכתוב לא יחל דברו, שהוא לא מחלל אך אחרים מחללים לו, ואמר רבא שלכולם יש פירכא מלבד לדברי שמואל, שמהפסוק כי פילא לומדים כדברי ר' טרפון שר' יהודה אמר שמשו שהנודד נזירות מספק לא חל, שנזירות ניתנה רק להלפאה, ומהפסוק נשבעתי באפי אין ראייה, שניתן לומר שנשבעתי באף ולא אחזור בו, ומהפסוק לא נדיב לבו אין ראייה שניתן לומר שבא להוציא מדברי שמואל שגמר בלבו צריך להוציא בשפתיו קמ"ל שמשפיק בלב, ומהפסוק נשבעתי ואקימה אין ראייה שניתן לומר שמלמד כדברי רב גידל בשם רב שנשבעתי לקיים את המצוה, ולשמואל אין פירכא וזה מה שאומרים האנשים טוב לפלל חרף אחד מללא הסל דילויים.

לכאורה הלכות שבת כתובים בתורה, ויש לומר שבא ללמד את הדין של ר' אבא שהחופר גומא כי צירק את עפרה פטור ולכאורה זה כר"ש שחל מלאכה שא"צ לגופה פטור, ויש לומר שגם ר' יהודה יודה ששכבא לקלקל פטור, וזה תלוי בשערה **עמוד ב** שהתורה אסרה רק מלאכת מחשבת וזה לא כתוב בתורה.

אמנם חגיגות כתוב בתורה אך היה ניתן לפרש כרב פפא שחגותם אינו זביתא אלא שיוחגו חג החרבות שמחה, ואין לומר שהפסוק ויחוננו לי במדבר נאמר שרק יסובבו, כי משה אמר לפרעה גם אתה תתן בדיניו זבחים ועולות, אך יתכן לומר שמשא אמר לו שיאכלו וישתו וגם יסורבבו, אך יש לומר שכתוב לא ילין חלב חגי ולא שייך חלב למחוג, אך יתכן לפרש שחלב שבא בזמן חג א"כ מועט ששל כל השנה ילין והרי כתוב כל הליהד על השובב, אך מהפסוק והוא אינו נשבע שזה רק עשה ומלא ילין לומדים לאו אך ישנו פסוק נוסף ולא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב ביום הראשון לבוקר, אך יתכן שבא לומר שיש ב' לאוים ועשה, אלא יש לומר שלומדים גזירה שיה שכתוב ויחוננו לי במדבר ובמקום אחר כתוב וזבח ומנחה הגשתם לי במדבר וזה נקרא שזה תלוי בשערה כי לא לומדים דברי תורה מדברי קבלה.

לכאורה מעילות כתוב בתורה, ורמי בר חמא אומר שמה שכתוב שאם שליח עשה שליחותו בעה"ב מעלו ואם לא עשה שליחותו הוא מעל, ולכאורה האם זה חוטא וזה מתחייב לכהן ב' תלוי בשערה, ורבא אומר שיש גזירה שיה במעילה שלומדים מהרומה ששלוחו של אדם כמותו, ורבא אומר שזה הולך על המקרה שנוכר בעה"ב ולא השליח שהשליח מעל, ולכאורה השליח העני מה עשה ולכן זה תלוי בשערה, ורב אשי דוחה שזה כמו מוציא מעות הקדש לחולין, אלא על הולך על המקרה שמי שנטל אבן אן קורה של הקדש לא מעל ואם נתנה לחבירו הלא מעל ולא חבירו, ולכאורה אם היא נלקחה מה ההבדל בינו לחבירו, ולכן זה תלוי בשערה.